

Bijlage: Verslag van de 72ste zitting van de AVVN

Dit verslag is een bijlage bij de Kamerbrief over de Koninkrijksinzet bij de 73ste Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (AVVN). Een verslag specifiek over de ministeriële week van de vorige AVVN ging u reeds toe op 24 oktober 2017 (Kamerstuk 26 150, nr. 167). Hieronder wordt op hoofdlijnen teruggeblikt op de inzet en geboekte resultaten van het Koninkrijk in het afgelopen zittingsjaar tot nu toe (72ste AVVN) op de prioritaire beleidsonderwerpen.

Hervormingsagenda van de VN

Complexe uitdagingen op het gebied vrede en veiligheid, humanitaire crises, duurzame ontwikkeling en mensenrechten maken dat de VN zich moet aanpassen. Secretaris-Generaal van de VN (SGVN) António Guterres leidt een ambitieuze hervormingsagenda langs drie sporen: hervorming van de vrede- en veiligheidsarchitectuur, versterking van het management van de organisatie en verbetering van het VN-ontwikkelingssysteem. Over de voortgang en behaalde resultaten is uw Kamer reeds geïnformeerd¹. Ook binnen de onderstaande beleidsthema's wordt hierop teruggeblikt.

Vrede en veiligheid

In 2016 namen lidstaten de zogenaamde *sustaining peace* resoluties aan in de AVVN en de VN-Veilighedsraad, met ambitieuze doelen ten aanzien van preventie en duurzame vredesopbouw. Bij wijze van opvolging hiervan werd in april jl. een resolutie aangenomen over het rapport van de Secretaris-Generaal. Deze resolutie is echter weinig actiegericht en is tekenend voor het versmalde draagvlak voor de uitvoering van de *sustaining peace* agenda. Het Koninkrijk wil dat de VN de coördinatie en samenhang tussen verschillende initiatieven op dit terrein verbetert en partnerschappen met lidstaten en andere betrokkenen versterkt. Er werd echter geen overeenstemming bereikt over bescheiden voorstellen voor (hogere en structurele) financiering van de *sustaining peace* agenda.

VN-vredesoperaties zijn onmisbaar om stabiliteit en veiligheid te brengen in conflictsituaties. Het Koninkrijk heeft zowel in de VNVR als in de AVVN een bijdrage geleverd aan de hervorming van vredesmissies. Het Koninkrijk organiseerde op 28 maart 2018 een *high-level* debat over de modernisering van VN-vredesmissies in de VN-Veilighedsraad, voorgezeten door minister-president Rutte. Centraal stond de verbetering van mandaten, bijvoorbeeld op het vlak van geïntegreerd samenwerken, de rol van vrouwen in vredesprocessen en het monitoren van mensenrechten. In de AVVN heeft het Koninkrijk met succes aangedrongen op beter gebruik van indicatoren om bescherming van burgers en het optreden van blauwhelmen transparanter te maken.

Het Koninkrijk gaf financiële steun aan het *Department for Peacekeeping Operations* (DPKO) om troepenwerving te professionaliseren en meer vrouwen op hogere posities binnen peacekeeping missies te plaatsen. Ook heeft het Koninkrijk DPKO aangemoedigd om meer werk te maken van het opstellen van rotatieschema's voor belangrijke capaciteiten, zodat lidstaten van tevoren weten door wie zij worden afgelost en de VN meer zekerheid heeft op langere termijn. Dit heeft onder andere geresulteerd in een eerste *Force Generation* conferentie voor MINUSMA, in mei 2017, die onder meer gericht was op helikopters. Duitsland heeft vanaf zomer 2017 de helikopters in Gao geleverd. Recent heeft Canada aangegeven dat het Duitsland op het punt van helikopters zal aflossen in de zomer van 2018.

Het Koninkrijk was in november 2017 co-host van de *Defence Ministerial* in Vancouver over VN-vredesoperaties. Op deze conferentie werden door meerdere landen toezeggingen gedaan voor het leveren van meer troepen en capaciteiten voor VN-missies. Als voorbereiding van de *Defence Ministerial* organiseerde het Koninkrijk samen met Rwanda in Kigali een conferentie in het teken van bescherming van de burgerbevolking en *early warning and rapid deployment*.

Rechtsorde, mensenrechten en accountability

Het Koninkrijk behaalde bij de 72ste AVVN resultaten op verschillende prioritaire thema's van het mensenrechtenbeleid. In september 2017 bereikte het Koninkrijk en enkele gelijkgezinde landen consensus binnen de Mensenrechtenraad over een Jemen-resolutie, waarmee een *Panel of Eminent Experts* werd aangesteld dat onafhankelijk onderzoek doet naar mensenrechtenschendingen in het land. De VN-resolutie over *Safety of Journalists and the Issue of Impunity* keurt op initiatief van Nederland netwerkverstoringen door overheden af. Ten slotte

¹ Kamerbrief 'Stand van zaken omtrent hervormingsagenda Verenigde Naties' (Kamerstuk 25 150, nr. 169).

namen het Koninkrijk en Sierra Leone in de Mensenrechtenraad met succes het voortouw bij onderhandelingen over een resolutie over kindhuwelijken in humanitaire situaties. Tachtig landen steunden dit initiatief en de resolutie werd met consensus aangenomen.

Het Koninkrijk heeft zijn stevige profiel ten aanzien van de bewijzenbank voor Syrië (IIIM) verder uitgebreid. Het heeft bijgedragen aan een voortvarende start van de werkzaamheden van het IIIM door een expertmeeting te organiseren in Den Haag gericht op de praktische uitwerking van de taken van het IIIM. Het is van belang dat het IIIM, *civil society* en (Europese) nationale aanklagers goed samenwerken. In april 2017 faciliteerde het Koninkrijk een bijeenkomst die uitmondde in een samenwerkingsprotocol tussen het IIIM en 28 Syrische ngo's. In mei 2018 was Nederland gastland voor een bijeenkomst tussen het IIIM en Europese aanklagers aangesloten bij het Genocide Netwerk van de Europese Unie, inclusief Canada, de Verenigde Staten en Zwitserland. Het Koninkrijk maakte tijdens het open debat over Internationaal Recht in de VN-Veilighedsraad op 17 mei jl. bekend het IIIM te steunen met een aanvullende bijdrage van EUR 2,5 miljoen.

Het Koninkrijk ondertekende in september 2017 het *Compact on preventing and addressing sexual exploitation and abuse (SEA)* en trad toe tot de *Circle of leadership* van de SGVN gericht op de aanpak van seksuele uitbuiting en misbruik. Daaropvolgend steunde en organiseerde het Koninkrijk relevante trainingen voor militairen, politie en civiele medewerkers van VN-vredesmissies. In verschillende multilaterale organisaties nam het Koninkrijk recent het voortouw om het bredere probleem van seksuele intimidatie te bestrijden². In de zogenaamde *scorecards*, waarin de effectiviteit van multilaterale organisaties (inclusief de VN) wordt beoordeeld, worden voortaan indicatoren gebruikt om de voortgang te monitoren.

Het Koninkrijk hield 'MH17' op de internationale agenda door binnen de VN aandacht te vragen voor VNVR-resolutie 2166, die alle staten oproept om volledig mee te werken aan het bewerkstelligen van rekenschap voor het neerhalen van de vlucht. Op 29 mei jl. riep het Koninkrijk in de VN-Veilighedsraad de Russische Federatie op om verantwoordelijkheid te nemen voor zijn aandeel in het neerhalen van vlucht MH17, daarover in gesprek te treden met Nederland en Australië, en volledig mee te werken aan het lopende strafrechtelijke onderzoek.

Bestrijding van terrorisme en gewelddadig extremisme

Terrorismebestrijding stond ook en marge van de 72ste ministeriële week van de AVVN hoog op de agenda met het *Global Counterterrorism Forum (GCTF)*. De [politieke verklaring](#) bevestigde de gezamenlijke en voortdurende inzet van dertig landen in de strijd tegen terrorisme wereldwijd. In aanwezigheid van ruim twintig ministers werd bovendien unaniem ingestemd met de verlenging van het co-voorzitterschap van het Koninkrijk en Marokko.

Doel van het GCTF is het ontwikkelen van concrete beleidsacties, daarmee bijdragend aan de implementatie van VN-resoluties en de *Global Counter-Terrorism Strategy (GCTS)*. In 2017 zijn aanbevelingen aangenomen over de bescherming van openbare gelegenheden, de zogenaamde [soft targets](#) en het tegengaan van het online verspreiden van [extremistisch gedachtengoed](#). Het Koninkrijk investeert daarnaast EUR 3 miljoen in het adresseren van veiligheidsaspecten gerelateerd aan terugkerende families, de verbinding tussen georganiseerde misdaad en terrorisme, en de ontwikkeling van weerbaarheid van gemeenschappen in landen waar radicalisering plaatsvindt.

In het kader van de tweejaarlijkse evaluatie van de GCTS liet het Koninkrijk samen met Noorwegen en Zwitserland een analyse uitvoeren door het *Global Center on Cooperative Security*³. Belangrijkste uitkomst was de noodzaak van een gebalanceerde aanpak tussen preventieve en repressieve maatregelen, betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld, en het belang van het waarborgen van mensenrechten in de strijd tegen terrorisme.

Humanitaire hulp

In 2017 hadden 105,1 miljoen mensen wereldwijd humanitaire hulp nodig om te kunnen overleven of een menswaardig bestaan op te bouwen. De VN-*appeals* (verzoek tot financiering) stegen gelijktijdig tot USD 12,6 miljard; de middelen bleven echter ontoereikend om alle humanitaire noden te verlichten. Tijdens de 72ste AVVN werd aangedrongen op het nakomen van financiële beloftes van lidstaten. Ook pleitte het Koninkrijk voor daadwerkelijke uitvoering van de afspraken

² Zie ook Kamerbrief 'Maatregelen ter bestrijding van seksueel grensoverschrijdend gedrag bij hulp- en OS-organisaties' (Kamerstuk 34 775 XVII, nr. 61).

³ Rapport 'Blue Sky IV: Clouds Dispensing?' Link: <http://www.globalcenter.org/publications/blue-sky-iv-clouds-dispersing>.

in het kader van de *World Humanitarian Summit* van 2016 en de *Grand Bargain* tussen donoren en uitvoerende organisaties.

Het Koninkrijk agendeerde in de 72ste AVVN de aanpak van voedselonzekeerheid als gevolg van conflict, inclusief het gebruik van uithongering als oorlogsmethode. Ook vroeg het Koninkrijk aandacht voor de bescherming van medische faciliteiten en hulpverleners in conflictsituaties, en voor het belang van gedegen dataverzameling over aanvallen op medisch personeel en medische faciliteiten, zodat aanvallen worden gedocumenteerd en daders kunnen worden vervolgd. Ook heeft het Koninkrijk aangedrongen op het verbreden van de donorbasis van belangrijke humanitaire fondsen zoals het *Central Emergency Response Fund*.

De AVVN heeft in december 2017 resoluties aangenomen over het versterken van de coördinatie van humanitaire hulp (de zogeheten humanitaire omnibus-resolutie, waarbij het Koninkrijk de rol van medeonderhandelaar op zich had genomen), veiligheid en bescherming van humanitair personeel, natuurrampen, ontheemden, humanitaire hulp in Afrika, ontmijning, hulp aan Palestijnen, *Disaster Risk Reduction*, en UNHCR. In de humanitaire omnibus-resolutie werden waardevolle toevoegingen opgenomen over de bescherming van humanitair personeel, de aanpak van *gender-based violence*, en de uitvoering van de afspraken uit de *Grand Bargain*. Ook werden passages opgenomen die het verband leggen tussen de huidige voedselcrises en conflict, hetgeen instrumenteel is geweest voor de succesvolle aanneming van de Veiligheidsraadresolutie over conflict en honger (mede-ingediend door het Koninkrijk) in mei 2018.

Het Koninkrijk zette zich in 2017 opnieuw in om de efficiëntie en effectiviteit van het humanitaire systeem te versterken ten behoeve van mensen in nood. De nadruk lag hierbij op het vergroten van de transparantie over de besteding van humanitaire hulp, aandacht voor lokale organisaties en participatie van de getroffen bevolking, gezamenlijke analyses en planning van humanitaire organisaties, flexibele en meerjarige financiering, lagere overheadkosten, en meer gebruik van *cash* als hulpverlening.

Onder het voorzitterschap van het Koninkrijk nam de VNVR op 15 maart jl. tevens een voorzittersverklaring aan over de humanitaire situatie in Jemen. De VNVR gaf hiermee een duidelijk signaal aan alle partijen over de noodzaak tot verbetering van humanitaire toegang.

Duurzame ontwikkeling, SDG's en klimaatverandering

Het Koninkrijk maakt serieus werk van de Overeenkomst van Parijs, tot stand gekomen onder de *United Nations Framework Convention on Climate Change* (UNFCCC). Het kabinet heeft door middel van de Kamerbrief over de inzet van het kabinet voor het Klimaatakkoord⁴ aangeduid op welke manier het Koninkrijk de klimaatdoelen wil behalen. Financiering van klimaatactiviteiten in ontwikkelingslanden is eveneens zeer belangrijk om de gezamenlijke ambities uit de Overeenkomst van Parijs te behalen. Het Koninkrijk heeft zich bij verschillende internationale organisaties ingezet voor meer aandacht binnen de organisatie voor klimaatverandering, zowel bij de multilaterale ontwikkelingsbanken als binnen de VN.

Op 31 mei nam de AVVN de resolutie *Repositioning of the UN Development System* aan. Deze resolutie geeft Secretaris-Generaal Guterres de benodigde – en door het Koninkrijk gewenste – mandaten voor hervorming van het VN-ontwikkelingssysteem. Het doel is om de samenwerking, transparantie en efficiëntie van VN-ontwikkelingsorganisaties te verbeteren voor het behalen van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's). Grootste twistpunt was de versterking van de positie van *Resident Coordinator*, het hoofd van het VN-landenteam ter plekke.

In de VN-Veiligheidsraad vroeg het Koninkrijk aandacht voor het aanpakken van grondoorzaken van conflict en instabiliteit, waaronder water en klimaat. Het Koninkrijk initieerde daartoe een briefing over het Tsjadmeerbassin, waarbij de meerderheid van de Veiligheidsraadleden de relevantie van klimaat voor veiligheid erkende en de VN opriep tot gedegen risicoanalyses en risicomangement. Daarnaast slaagde het Koninkrijk erin om de Veiligheidsraad voor het eerst de negatieve effecten van klimaat en water op de veiligheid in West-Afrika, Sahel en Somalië te laten erkennen. Daarmee houdt het Koninkrijk klimaat en veiligheid en de noodzaak van *early warning* op de agenda.

Ook het belang van de *Small Island Developing States* (SIDS) is gediend bij meer aandacht van de Veiligheidsraad en de VN als geheel voor de veiligheidsrisico's van klimaatverandering. In dat

⁴ Zie ook Kamerbrief 'Kabinetsaanpak Klimaatbeleid' (Kamerstuk 32 813 nr. 163).

kader vestigde het Koninkrijk tijdens de Arria-bijeenkomst van de VNVR over klimaat in december jl. aandacht op de problematiek van de SIDS.

Ook buiten de Veiligheidsraad vroeg het Koninkrijk actief aandacht voor de gevolgen van klimaatverandering en *water stress*. Bijvoorbeeld via het raamwerk van de SAMOA *Pathway*. Het Koninkrijk zette het probleem van zeespiegelstijging letterlijk in de schijnwerpers op 22 maart 2018, Wereldwaterdag, door 'Waterlicht' van Studio Roosegaarde naar New York te halen. Deze installatie toonde aan hoe hoog de waterstand in New York zou zijn als er niet wordt ingegrepen.

Migratie en vluchtelingen

Tijdens de VN-top op 19 september 2016 is de verklaring van New York voor Vluchtelingen en Migranten aangenomen. Er is gevolg gegeven aan de oproep om een *Global Compact on Refugees* (GCR) en een *Global Compact on Migrants* (GCM), twee sets mondiale beleidsafspraken, tot stand te brengen. Het resultaat is dat de consultaties en onderhandelingen over respectievelijk de GCR en de GCM zich thans in de eindfase bevinden. Het uitgangspunt van de inzet van het Koninkrijk en de EU voor beide *compacts* is de verankering van een geïntegreerde en gebalanceerde aanpak in de conceptteksten. Doel van de *compacts* is om de internationale samenwerking op alle aspecten van de opvang en bescherming van vluchtelingen, gedwongen ontheemden en (irreguliere) migranten te verbeteren.

In de VN-Veiligheidsraad diende het Koninkrijk met succes een voorstel in voor gerichte sancties tegen mensenhandelaren- en smokkelaars actief in Libië. Het was de eerste keer dat de VN-Veiligheidsraad sancties oplegde aan leiders van gewelddadige mensenhandel- en smokkelorganisaties. Door deze netwerken te treffen met sancties kunnen Libië en andere landen meer grip krijgen op deze criminele activiteiten⁵.

⁵ Zie ook Kamerbrief 'Nederlands initiatief VN-sancties mensenhandelaren Libië' (Kamerstuk 32 735 nr. 196).